

TEATRE DE PROXIMITAT

JOSEP M. RIBAUDÍ

Quan parlem de teatre de proximitat ens podem referir a més d'una cosa: a teatres de barri, a teatres d'alguna associació, a locals petits, i fins i tot a festivals escolars de fi de curs —aquells en què la canalla actua i als avis els cau la bava—, però jo em referiré només al teatre professional de petit format i, dintre d'aquest segment, encara hauré de fer algunes precisions.

El que està clar és que ni el Liceu ni el Tívoli —per anomenar teatres importants de Barcelona que una majoria de lectors pot conèixer— són de proximitat, entenent aquest terme com la curta distància que hi ha entre l'actor i l'espectador. El TNC i el Lliure són teatres moderns que

tenen sales petites —la Tallers, l'Espai Lliure— que, tot i ser petites, estan per damunt dels 150 seients. També hi ha sales comercials amb aforaments de 40 butaques, com la FlyHard i la que està a l'extrem de totes, els Minitea3, un multisales amb quatre espais on hi caben vuit persones a cada una. A Londres —la meca del teatre mundial— hi ha el West End, la major concentració de teatres importants en un districte del centre, però jo hi tinc controlats més de 120 teatres anomenats *Off* o *Fringe*, on hi ha sales petites i molt petites en locals impensables o al magatzem del darrere d'un pub on abans es guardaven els barrils de cervesa.

Dit això, encara queda una altra mena de teatre de proximitat: el que es fa en llocs que no són teatres, i aquí és on volia arribar: sales d'exposicions, terrats,

cases particulars o qualsevol local habilitat ocasionalment per fer-hi una representació professional. Però no ens emocionem, que això no és nou: *Hamlet*, acte tercer, escena segona; una companyia de còmics arriba a Elsinore —que tot i ser un castell no deixa de ser una casa particular— per fer-hi una actuació. Saltem al segle XIX a Catalunya; Adrià Gual funda el Teatre Íntim, pensat per fer-lo en espais reduïts. S'hi accedia per invitació i va ser una experiència interessant, tot i que també un fracàs.

Fa uns quants anys vaig conèixer els components d'una companyia de Buenos Aires que actuaven allà on podien: corrien els temps del *corralito* i em van explicar que feien les obres en bars, cases particulars i com a espai fix el *cober-tizo* d'un d'ells perquè tenia una claraboia. Vaig preguntar per la importància de la llum i em van aclarir que era el que els proporcionava la llum per actuar, ja que feia més d'un any que els havien tallat el subministrament elèctric per falta de pagament, i engegaven la representació calculant l'hora de la posta de sol, i així quan pronunciaven solemnement la frase final, es quedaven a les fosques. Genials els argentins i la seva creativitat de subsistència!

A Catalunya ara se'n fan, de representacions de teatre fora dels escenaris «normals». L'augment de l'IVA de la cultura al 21% ha fet que els creadors s'hagin hagut de buscar la vida de

les més diverses maneres, de tanta precarietat i dificultat que hi ha per engegar projectes. Els autors volen estrenar i els actors actuar, que per això han estudiat i, a més, és la seva vida. En conec diferents modalitats: grups que gestionen una idea, busquen on fer la representació i una vegada trobat el local comuniquen l'adreça, el dia i l'hora. Una altra modalitat són companyies que tenen una obra per explotar i cerquen espais privats on representar-la. I per acabar, la menys comuna: una persona o grup que cedeixen casa seva o local amb continuïtat, periòdicament —aquí rau la novetat—, i fan una representació de teatre professional a la qual s'accedeix per invitació.

A Igualada, concretament, hi ha una iniciativa pionera en aquesta darrera modalitat, ja que al menjador d'una casa particular, una vegada al mes, s'organitza una vetllada teatral sota el nom de #dillunskabrota. Ja s'hi han vist obres de diversa factura —monòlegs, drama, comèdia...— i, a més de la qualitat de les actuacions, és molt valorat allò que en el món del teatre s'anomena la postfunció, o sigui, l'intercanvi d'opinions, les converses i valoracions que es fan una vegada acabada la representació amb els assistents i actors, mentre els amfitrions ofereixen una copa de vi i un lleuger pica-pica perquè als assistents no els quedi la boca seca. La falta de mitjans tècnics, focus,

projeccions... queda àmpliament compensada per la proximitat. Tenir els actors a un metre i mig és una experiència impagable tant per als espectadors com per als actors.